

رابطه پایگاه مهارگری (درونی، بیرونی) و ریخت‌های شخصیتی «آ»
و «ب» با پذیرش اجتماعی در سوء مصرف کنندگان مواد

**Relationship between locus of control (internal, external)
and "A" and "B" personality types with the social
acceptance among substance abusers**

S. Askari, Ph.D.

A. Rashidi, Ph.D.

K. Sharifi

دکتر سعید عسکری *

دکتر علیرضا رشیدی *

کسری شریفی **

چکیده

هدف این پژوهش بررسی رابطه پایگاه مهارگری (درونی، بیرونی) و ریخت‌های شخصیتی «آ» و «ب» با پذیرش اجتماعی در سوء مصرف کنندگان مواد مراجعه کننده به مراکز درمان سوء مصرف مواد شهر کرمانشاه می باشد. روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری در این پژوهش شامل کلیه سوء مصرف کنندگان مرد و زن مراجعه کننده به مراکز درمان سوء مصرف مواد شهر کرمانشاه بود که با استفاده از لیست، ۱۰۰ نفر به شیوه نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب و اجرای پژوهش با به کار بستن پرسشنامه صورت گرفت. پرسشنامه‌ها در میان آنان توزیع گردیده و آزمودنی‌ها با رضایت کامل پاسخ دادند. ابزارهای پژوهش شامل

*. عضو هیأت علمی دانشگاه رازی

** . دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه رازی

رابطه پایگاه مهارگری (درونی، بیرونی) و ریخت‌های شخصیتی «آ» و «ب» با پذیرش اجتماعی در...

پرسشنامه پایگاه مهارگری راتر، پرسشنامه شخصیتی ریخت «آ» و «ب» راتوس و اسپنسر، پرسشنامه پذیرش اجتماعی کراون و مارلو، بود. نتایج نشان داد مدل پیش‌بین با $F=15/35$ در سطح $0/001$ معنی‌دار است، ریخت شخصیتی و پایگاه مهارگری با هم می‌توانند ۲۴ درصد تغییرات مربوط به پذیرش اجتماعی را تبیین کنند که در سطح $0/001$ معنی‌دار است. همچنین تحلیل رگرسیون نشان داد که پایگاه مهارگری با ضریب تأثیر $-0/42$ در سطح معنی‌داری $0/001$ توان پیش‌بینی پذیرش اجتماعی را دارد اما ریخت شخصیتی توان پیش‌بینی پذیرش اجتماعی را ندارد.

واژه-کلیدها: پایگاه مهارگری (درونی، بیرونی) ریخت‌های شخصیتی «آ» و «ب»، پذیرش اجتماعی، سوء مصرف کننده مواد.

Abstract

The purpose of this study was to investigate the relationship between locus of control (internal, external), and "A" and "B" personality types with social acceptance among substance abuser of substance abuse treatment centers in Kermanshah. Method of present research is descriptive-correlational. The study population included all substance abuser male and female clients of all substance abuse treatment centers in Kermanshah. Using a list, 100 persons were selected by simple random sampling method, and the questionnaires were distributed among them. Participants responded to the questionnaires with full consent. The tools which are used in this study are Rotter's locus of control questionnaire, Personality types "A" and "B" Rattus & Spencer questionnaire and Marlow & Crown scale of social acceptance. Results show a significant predictive model with $F= 15.35(p<0/001)$. Personality type and locus of control together can explain 24% of the changes in social acceptance ($p<0/001$). The regression analysis showed that locus of control with the impact factor of -0.42 ($p<0/001$) has the ability to predict the social acceptance, but personality type could not predict social acceptance.

Keywords: Locus of control (Internal, External), Personality types "A" and "B", Social Acceptance, Substance abuser

Contact Information: dr.saeidaskari@yahoo.com

مقدمه

اعتیاد یک موضوع چند وجهی است که به دلیل ابعاد گسترده تأثیرگذاری آن و تبعات خانوادگی، اجتماعی و اقتصادی که به همراه دارد بررسی مداخلات چند بعدی زیستی، روانی و اجتماعی در پیشگیری و درمان و توجه به پژوهش و آموزش در این حوزه از اهمیت ویژه ای برخوردار است. ویژگی‌های شخصیتی تأثیر مهمی بر رفتار افراد دارند و اعتیاد نیز از این قاعده مستثنی نیست. اعتیاد یک بیماری جسمی، روانی و اجتماعی است (گالانت، ۲۰۰۶). پایگاه مهارگری^۱ چگونگی جستجوی اطلاعات در محیط و شیوه پردازش اطلاعات در رابطه با وقایع و مسائل زندگی است (لو، ۱۹۸۲). راتر معتقد است که مردم در طول زندگی می‌آموزند که پیامدهای تقویتی را به خودشان مربوط بدانند و یا به عوامل بیرونی نسبت بدهند. عده‌ای از مردم بر این باور هستند که تقویت‌کننده‌ها تحت کنترل آن‌ها قرار دارند. این افراد اگر موفق شوند علت موفقیت را به خودشان نسبت می‌دهند. راتر این‌گونه افراد را دارای پایگاه مهارگری درونی می‌داند. اما عده‌ای از مردم علت رفتار یا پیامدهای رفتاری را به عواملی نسبت می‌دهند که در خارج از وجود آن‌هاست. مثل شانس یا نفوذ و قدرت دیگران، راتر این‌گونه افراد را دارای پایگاه مهارگری بیرونی می‌داند. افرادی که دارای پایگاه مهارگری درونی مشخص هستند، اعتقاد دارند تقویتی که دریافت می‌کنند تحت کنترل رفتارها و ویژگی‌های خود آن‌ها است. آن‌هایی که دارای پایگاه مهار بیرونی هستند تصور می‌کنند که تقویت توسط دیگران، سرنوشت یا شانس کنترل می‌شود. آن‌ها متقاعد شده‌اند که در رابطه با این نیروهای بیرونی ناتوان هستند (شولتز و شولتز، ۱۳۸۵). افراد دارای پایگاه مهار درونی با احتمال کمتری مشکل هیجانی دارند، آن‌ها با ناراحتی روانی بهتر کنار می‌آیند، کمتر دچار اضطراب و افسردگی می‌شوند، و با احتمال کمتری دست به خودکشی^۲ می‌زنند (سیمس و باثومن، ۲۰۰۱). مطالعات وایتمن (۱۹۸۹) و شولتز (۱۹۹۲) نشان داد که از نظر میزان ارتکاب جرائم و از جمله گرایش به مواد، افراد دارای پایگاه مهار بیرونی نسبت به افراد دارای پایگاه مهار درونی درصد بیشتری را نشان می‌دهند. چون این افراد دارای اضطراب بیشتر و حرمت خود^۳ کمتری هستند برای کاهش میزان اضطراب ممکن است به یک منبع بیرونی با هدف تسکین روی بیاورند که

می‌تواند ماده مخدر باشد. الماسی (۱۳۷۷) و سلامی (۱۳۷۸) نیز به چنین نتایجی دست یافته‌اند. فریدمن و روزمن (۱۹۷۴) با استفاده از یک سری آزمایشات، دو ریخت شخصیتی (آ و ب) را معرفی کردند. ریخت «آ» افرادی را دربرمی‌گیرد که پر انرژی، مبارزه‌جو، رقابت‌پیشه، بی‌حوصله و پرخاشگرند؛ این افراد احساس می‌کنند برای انجام کارها تحت فشار هستند، آن‌ها نه تنها وقت‌شناس هستند بلکه در اغلب موارد زودتر از موقع بر سر قرار حاضر می‌شوند. آن‌ها تند راه می‌روند، تند غذا می‌خورند، تند حرف می‌زنند و اگر دیگران کند فعالیت کنند حوصله‌شان سر می‌رود. به نظر می‌رسد باورهای غیرمنطقی مبنی بر اینکه باید در هر زمینه مورد علاقه خود متخصص و بهترین باشند، شعار آن‌هاست، این افراد دائماً عصبانی می‌شوند. برعکس افراد دارای ریخت «ب» مسائل را خیلی آسان می‌گیرند و بیشتر به کیفیت زندگی اهمیت می‌دهند، همچنین منظم و محتاط بوده و کمتر جاه‌طلب و بی‌حوصله هستند. رفتار کردن مطابق انتظار دیگران را پذیرش اجتماعی^۵ می‌گویند. این گروه از افراد طوری حرف می‌زنند و رفتار می‌کنند که مورد تأیید دیگران قرار بگیرند. اگر از آنها در مورد موضوعی سؤال شود، به نحوی پاسخ می‌دهند که فکر می‌کنند دیگران دوست دارند آن‌ها را پاسخ داده شود. آن‌ها سعی می‌کنند با قواعد و هنجارهای اجتماعی سازگاری نشان دهند و از طرد اجتماعی در امان بمانند. پذیرش اجتماعی نشان می‌دهد که آیا فرد در رفتار، افکار و عقاید خود به نظر دیگران توجهی دارد و یا عقیده دیگران بر او تأثیری نمی‌گذارد. یکی از دلایل اصلی بازگشت به مصرف مواد، عدم پذیرش معتادان از سوی جامعه و ادامه انزوای آنان و احساس طردشدگی و کنایه‌های اطرافیان می‌باشد. معمولاً مصرف مواد مخدر در وهله اول در گروه‌های ضد اجتماعی (کودکان و نوجوانان گریزپا، هیپی‌ها، رپ‌ها و...) در قشر سازمان‌نیافته‌ها یعنی آن‌هایی که دارای اختلال‌های شخصیتی‌اند (فقدان‌های عاطفی، طرد شدگی، اختلال در رفتارهایی که نیاز به شکل‌گیری مهاردرونی دارند: رفتارهایی ارتباطی و جزء آن) اشاعه می‌یابد (منصور، ۱۳۷۶). بر این اساس این پژوهش تلاش دارد تا رابطه پایگاه مهارگری و ریخت‌های شخصیتی «آ» و «ب» با پذیرش اجتماعی در میان سوءمصرف‌کنندگان مواد مراجعه‌کننده به مراکز درمان سوءمصرف مواد^۶ شهر کرمانشاه را بررسی کند.

روش

طرح پژوهش، جامعه آماری، نمونه و روش نمونه‌گیری: پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه آماری در این پژوهش را کلیه سوء مصرف کنندگان مرد و زن مراجعه کننده به مراکز درمان سوء مصرف مواد شهر کرمانشاه تشکیل داد که با استفاده از لیست افراد ۱۰۰ نفر به شیوه نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب و با به کار بستن روش پرسشنامه صورت گرفته است. بنابراین پرسشنامه‌ها در بین آزمودنی‌ها توزیع گردید و آنان با رضایت کامل به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند و داده‌های پژوهش بر این اساس بدست آمدند.

ابزارهای پژوهش: ۱. پرسشنامه پایگاه مهارگری راتر: این پرسشنامه مشتمل بر ۲۹ ماده^۷ می‌باشد که هر ماده دارای دو جمله به صورت (الف و ب) است. از آزمودنی خواسته می‌شود بین هر جفت سؤال یک ماده را انتخاب کند و علامت بزند. میانگین این مقیاس ۸/۴۸ و میانه آن ۸ است. قابلیت اعتماد این آزمون با روش‌های تنصیف و کودر- ریچاردسون محاسبه شده و در حدود ۰/۷۰ به دست آمده است. ضریب درستی این مقیاس از درستی ملاک همزمان برابر ۰/۶۹ است. ۲. مقیاس ریخت شخصیتی (آ و ب): برای سنجش ریخت‌های شخصیتی (آ و ب) از پرسشنامه شخصیتی ریخت (آ و ب) راتوس، اسپنسر، ترجمه حمز گنجی، اقتباس از کتاب روانشناسی عمومی (جلد دوم) می‌باشد، افراد ۲۵ پرسش که پاسخ بلی- خیر دارند را پاسخ می‌دهند. به پاسخ بلی (۱) نمره و پاسخ خیر (۰) نمره تعلق می‌گیرد و نمره‌گذاری آن به شرح زیر است: نمره متوسط ۱۳ (بیشتر از متوسط تمایل به ریخت (آ)، کمتر از متوسط تمایل به ریخت (ب)، بیشتر از ۲۰ تمایل شدید به ریخت (آ)، کمتر از ۵ تمایل شدید به ریخت (ب)). درستی این آزمون نیز بر اساس بررسی‌های انجام گرفته بالاتر از ۰/۸۰ بوده است (گنجی، ۱۳۸۰). برای بدست آوردن درستی درونی این آزمون از روش تنصیف استفاده شده است و ضریب همبستگی به دست آمده برای ارزیابی قابلیت اعتماد کل آزمون با استفاده از فرمول اسپیرمن براون ۰/۹۱ بود که نشان‌دهنده درستی بالای ابزار اندازه‌گیری می‌باشد (یارمحمدیان، ۱۳۸۵). ۳. پرسشنامه پذیرش اجتماعی (کراون و مارلو): ۳۳ مورد شامل پاسخ (ص، غ) بود که به صورت صفر و یک نمره‌گذاری شد و نمره صفر حالت نامطلوب و نمره

رابطه پایگاه مهارگری (درونی، بیرونی) و ریخت‌های شخصیتی «آ» و «ب» با پذیرش اجتماعی در...

یک حالت مطلوب را نشان می‌داد. برای محاسبه قابلیت اعتماد پرسش‌نامه پذیرش اجتماعی از دو روش آلفای کرونباخ و تصویف استفاده شده، ضرایب به دست آمده به ترتیب برابر ۰/۷۴ و ۰/۵۸ است که به طور کلی حاکی از ضرایب اعتماد قابل قبول می‌باشد (باقری، ۱۳۸۵). برای تعیین درستی این پرسشنامه باقری (۱۳۸۵) نمرات این آزمون را با نمرات پرسشنامه تأیید خویشتن راتوس همبسته کرد و مشخص شد که بین این دو، رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد (I=۰/۵۲).

داده‌ها و یافته‌ها

میانگین پذیرش اجتماعی در نمونه مورد بررسی ۱۸/۵۴ و انحراف معیار آن ۴/۷۰ می‌باشد. میانگین و انحراف معیار متغیرهای مورد بررسی در کل نمونه پژوهش در جدول شماره (۱) آمده است.

جدول ۱: میانگین و انحراف معیار متغیرها در نمونه مورد بررسی

متغیر	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف معیار
ریخت شخصیتی	۵	۲۵	۱۳/۲۹	۳/۹۸
پایگاه مهارگری	۰	۱۸	۹/۷۲	۴/۴۲
پذیرش اجتماعی	۶	۲۹	۱۸/۵۴	۴/۷۰

نتایج نشان داد در بین زنان میانگین پذیرش اجتماعی ۱۸/۴۰ و در بین مردان ۱۸/۹۳ می‌باشد اما نتایج تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون تی گروه‌های مستقل نشان داد که از این جهت بین زنان و مردان تفاوت معناداری وجود ندارد، نتایج در جدول شماره (۲) آمده است.

جدول ۲: مقایسه پذیرش اجتماعی در زنان و مردان

جنسیت	میانگین	انحراف معیار	t	سطح معنی‌داری
مرد	۱۸/۴۰	۴/۹۳	۰/۵۴	۰/۵۸
زن	۱۸/۹۳	۴/۰۴		

رابطه پایگاه مهارگری (درونی، بیرونی) و ریخت‌های شخصیتی «آ» و «ب» با پذیرش اجتماعی در...

بر اساس نتایج به دست آمده، میانگین پذیرش اجتماعی در افراد با پایگاه مهارگری درونی ۲۰/۳۴ و در افراد با پایگاه مهارگری بیرونی ۱۶/۹۴ می‌باشد. نتایج تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون تی گروه‌های مستقل نشان داد که از این جهت بین دو گروه تفاوت معناداری وجود دارد، یعنی افراد دارای پایگاه مهارگری درونی پذیرش اجتماعی بیشتری از افراد دارای پایگاه مهارگری بیرونی دارند. نتایج در جدول شماره (۳) آمده است.

جدول ۳: مقایسه پذیرش اجتماعی در افراد دارای پایگاه مهارگری درونی و بیرونی

سطح معنی داری	t	انحراف معیار	میانگین	پایگاه مهارگری
۰/۰۰۱	۳/۸۲	۴/۶۴	۲۰/۳۴	درونی
		۴/۱۷	۱۶/۹۴	بیرونی

میانگین پذیرش اجتماعی در افراد دارای ریخت شخصیتی آ؛ ۱۹/۵۱ و در افراد دارای ریخت شخصیتی ب؛ ۱۷/۶۱ می‌باشد، نتایج تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون تی گروه‌های مستقل نشان داد که از این جهت بین دو گروه تفاوت معناداری وجود دارد، یعنی افراد دارای ریخت شخصیتی (آ) پذیرش اجتماعی بیشتری از افراد دارای ریخت شخصیتی (ب)، دارند. نتایج در جدول شماره (۴) آمده است.

جدول ۴: مقایسه پذیرش اجتماعی در افراد دارای ریخت شخصیتی (آ و ب)

سطح معنی داری	t	انحراف معیار	میانگین	ریخت شخصیتی
۰/۰۴	۲/۰۵	۴/۶۳	۱۹/۵۱	ریخت شخصیتی آ
		۴/۶۱	۱۷/۶۱	ریخت شخصیتی ب

نتایج تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون نشان داد که بین ریخت شخصیتی و پذیرش اجتماعی ضریب همبستگی ۰/۲۷- وجود دارد که در سطح $P < ۰/۰۰۶$ معنی دار است همچنین نتایج نشان داد که بین پایگاه مهارگری و پذیرش اجتماعی ضریب همبستگی ۰/۴۶- وجود دارد که این همبستگی در سطح $P < ۰/۰۰۱$ معنی دار است. ماتریس ضرایب همبستگی در جدول شماره (۵) آمده است.

رابطه پایگاه مهارگری (درونی، بیرونی) و ریخت‌های شخصیتی «آ» و «ب» با پذیرش اجتماعی در...

جدول ۵: ماتریس ضرایب همبستگی بین متغیرها

متغیرها	شاخص آماری	ریخت شخصیتی	پایگاه مهارگری	پذیرش اجتماعی
ریخت شخصیتی	همبستگی	۱		
	معنی داری			
پایگاه مهارگری	همبستگی	۰/۲۶	۱	
	معنی داری	۰/۰۰۷		
پذیرش اجتماعی	همبستگی	-۰/۲۷	-۰/۴۶	۱
	معنی داری	۰/۰۰۶	۰/۰۰۱	

برای پیش‌بینی پذیرش اجتماعی بر اساس ریخت شخصیتی و پایگاه مهارگری از تحلیل رگرسیون استفاده شد که نتایج نشان داد مدل پیش بین با $F=15/35$ در سطح $0/001$ معنادار است، براساس نتایج ریخت شخصیتی و پایگاه مهارگری با هم می‌توانند ۲۴٪ درصد تغییرات مربوط به پذیرش اجتماعی را تبیین کنند. نتایج در جدول شماره (۶) آمده است.

جدول ۶: پیش‌بینی پذیرش اجتماعی بر اساس ریخت شخصیتی و پایگاه مهارگری

منابع	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	R	R ²	F	سطح معناداری
رگرسیون باقی مانده کل	۵۲۵/۸۹	۲	۲۶۲/۹۴	۰/۴۹	۰/۲۴	۱۵/۳۵	۰/۰۰۱
	۱۶۶۰/۹۴	۹۷	۱۷/۱۲				
	۲۱۸۶/۸۴	۹۹					

نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که پایگاه مهارگری با ضریب تأثیر $0/42-$ توان پیش‌بینی پذیرش اجتماعی را دارد اما ریخت شخصیتی توان پیش‌بینی پذیرش اجتماعی را ندارد. ضرایب رگرسیونی برای پیش‌بینی پذیرش اجتماعی بر اساس پایگاه مهارگری و ریخت شخصیتی در جدول شماره (۷) آمده است.

جدول ۲ ضرایب رگرسیونی برای پیش‌بینی پذیرش اجتماعی بر اساس پایگاه مهارگری و ریخت شخصیتی

متغیر پیش‌بین	B	خطا	β	t	سطح معنی‌داری
پایگاه مهارگری	-۰/۴۵	۰/۰۹	-۰/۴۲	۴/۶۱	۰/۰۰۱
ریخت شخصیتی	-۰/۱۸	۰/۱۰	-۰/۱۵	۱/۷۱	۰/۰۸

بحث و نتیجه‌گیری

هدف مطالعه حاضر رابطه پایگاه مهارگری و ریخت‌های شخصیتی (آوب) با پذیرش اجتماعی در سوء مصرف کنندگان مواد بوده است. بر اساس نتایج به دست آمده، افراد دارای پایگاه مهارگری درونی پذیرش اجتماعی بیشتری از افراد دارای پایگاه مهارگری بیرونی دارند، افراد دارای ریخت شخصیتی (آ) پذیرش اجتماعی بیشتری از افراد دارای ریخت شخصیتی (ب)، دارند. نتایج پژوهش حمید حجتی و همکاران، پایین بودن سطح پذیرش اجتماعی در معتادان را نشان داده است. موسوی در مقایسه افراد معتاد و عادی نشان داد که افراد معتاد نیاز به تأیید و پذیرفته شدن بالایی دارند و دوست ندارند مورد سرزنش قرار گیرند. در مطالعه دین محمدی هم، ۲۱/۹ درصد معتادین خود معرف، دلیل گرایش مجدد به مصرف مواد را پذیرفته نشدن از سوی دیگران عنوان نمودند. نتایج پژوهش ساموئل آ. بال و همکاران در مقایسه ۳۷۰ نفر از افراد بیمار بستری و سرپایی الکل، کوکائین و سوء مصرف کنندگان مواد مخدر نشان می‌دهد که تمایز بین ریخت (آوب) تکرار شده است و معتادان ریخت (ب) عوامل مخاطره پیش مرضی بیشتر، سوء مصرف شدیدتر مواد و آسیب‌های روانی اجتماعی زیادی را نشان می‌دهند. ظاهراً زمانی که افراد مسن‌تر می‌شوند بیشتر درونی شده و درونی شدن پایگاه مهارگری در میان‌سالی به اوج می‌رسد (هکهاوزن و شولتز ۱۹۹۵، میلگرام ۱۹۷۱، ریکمن و مالیکیوسی، ۱۹۷۵). افراد دارای پایگاه مهارگری درونی به احتمال کمتری دچار مشکلات هیجانی یا الکلی می‌شوند (اشمیت، نیومن و اوپرمن، ۲۰۰۰). افرادی که جهت‌گیری درونی دارند بیشتر مراقب سلامتی خود هستند و به احتمال بیشتری از کمر بند ایمنی استفاده می‌کنند و

رابطه پایگاه مهارگری (درونی، بیرونی) و ریخت‌های شخصیتی «آ» و «ب» با پذیرش اجتماعی در...

سیگار را ترک می‌کنند (فارس ۱۹۹۳، سیمن و سیلس ۱۹۸۵، سگال و ویند ۱۹۹۰). با توجه به پژوهش‌های انجام شده در این زمینه و شواهد موجود می‌توان گفت که بین پایگاه مهارگری و ریخت‌های شخصیتی (آوب) با پذیرش اجتماعی در معتادان رابطه وجود دارد.

پی‌نوشت‌ها:

1- Locus of control	2- Suicide
3- Self-Esteem	4- A & B personality types
5- Social Acceptance	6- Substance abuse treatment center
7- Item	

منابع و مآخذ فارسی:

- احمدوند، محمدعلی. (۱۳۸۶). *اعتیاد (سبب‌شناسی و درمان آن)*. تهران: دانشگاه پیام نور.
- حاجی‌حسینی، مهرداد. (۱۳۹۱). بررسی رابطه بین پرخاشگری، ابراز وجود و افسردگی با آمادگی به اعتیاد در دانشجویان دختر دانشگاه علامه طباطبایی. *مجله دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی*، سال سیزدهم، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۱، پیاپی ۴۹ صص ۷۴-۶۵.
- حجتی، حمید. (۱۳۹۱). بررسی ارتباط بین پذیرش اجتماعی و ارتباط آن با کیفیت زندگی معتادان مراجعه‌کننده به مراکز ترک اعتیاد استان گلستان در سال (۱۳۸۸). *مجله علوم بهداشتی جندی شاپور سال چهارم*، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۱، صص ۶۴-۵۷.
- حسینی‌المدنی، سیدعلی. (۱۳۹۱). پیش‌بینی عضویت نوجوانان و جوانان در گروه‌های معتاد و غیرمعتاد بر اساس حمایت اجتماعی ادراک شده، سبک‌های دلبستگی، سبک‌های هویتی و صفات شخصیتی. *مجله دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی*، سال سیزدهم، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۱، پیاپی ۴۹ صص ۴۵-۳۳.
- شولتز، دوان؛ شولتز، سیدنی ال. (۱۳۹۱). *نظریه‌های شخصیت*. ترجمه یحیی سیدمحمدی. تهران: ویرایش.
- گنجی، حمزه. (۱۳۹۱). *ارزشیابی شخصیت*. تهران: ساوالان.
- عسکری، سعید؛ زکی‌بی، علی؛ علیخانی، مصطفی. (۱۳۹۰). رابطه ویژگی‌های شخصیتی

رابطه پایگاه مهارگری (درونی، بیرونی) و ریخت‌های شخصیتی «آ» و «ب» با پذیرش اجتماعی در...

(نورزگرایی، پسیکوزگرایی و برون گردی) و پایگاه مهارگری با آمادگی برای اعتیاد

در میان دانشجویان پسر. *مجله علوم روانشناختی*، دوره دهم، شماره ۴۰، زمستان ۱۳۹۰،

صص ۴۸۵-۴۹۸.

مای لی، ر. روبرتو، ب. (۱۳۸۷). شخصیت. ترجمه: محمود منصور. تهران: دانشگاه تهران.

منصور، محمود. (۱۳۷۶). نوجوان و تحذیرطلبی، *مجله روانشناسی*، دوره ۱، شماره ۳، پاییز

۱۳۷۶، صص ۲۰۷-۲۲۳.

هالچین، ریچارد پی؛ ویتبورن. سوزان کراس. (۲۰۰۳). *آسیب‌شناسی روانی*. ترجمه یحیی

سیدمحمدی (۱۳۸۹). تهران: روان.

منابع و مآخذ خارجی:

- Annalina, Sara, Fontanella, Lara , D'Egidio ,Fausto , Frattone ,Paolo , (2014),The dimensional assessment of personality in drug addicts: a mixed-effects Rasch model approach, *Quality and Quantity Springer*, 48, 6, p3025.
- Ball, Samuel (1998).Personality Disorder and Dimension Differences between Type A and Type B Substance Abusers *Journal of Personality Disorders*, 12,1 , pp. 1-12.
- Ryon S.Holly,Gleason Marci E. J., (2013) the Role of Locus of Control in Daily Life. Retrieved from <http://www.online.sagepub.com/>.
- Jacob-Lawson, joy M., Waddlle, Erin l., Webb, Alicia (2011) Predictors of health locus of control in older Adults. *Current Psychology: Research and Reviews*, 30, 2: pp.173-183
- Icek,Ajzen(2006) *Perceived Behavioral Control, Self-Efficacy, Locus of Control, and the Theory of Planned Behavior Journal of Applied Social Psychology*, 32, 4, pp.665-683.
- Davis.M.I, & Jason, L. A (2005).Sex differences in social support and self-efficacy within a recovery community. *American Journal of community psychology*, 36(3/4), pp.259-74.
- Cumo.C, Sarhiapone.M, Giannantonio. M. D., Mancini, M., & Roy, A. (2008). Aggression, impulsivity, personality traits, and childhood trauma of prisoners with substance abuse and addiction. *American Journal of drug and alcohol Abuse*, 34(3).pp.339-345.